Siebzehnter Jahrgang. | Jüdische Pester Zeitung. | Erscheint 3-mal wöchentlich.

אויף דיעזע צייטונג קאנן מאן
יעדען טאג
פרענומערירען,
אונד דער פרענומעראציאנס-טערמין
בעגיננט מיט דעם עמפפאנגע דעס
ערסטען בלאטטעס.

דיא רעדאקציאן בעפינדעט
זיך אין
בודאפעסט,
וויימצנער בולוואר נומ' 29,
וואהין מאן אויך דיא פרענומעראציאנס-געלדער צו זענדען בעליעבע.

יידישע
פעסטער צייטונג

דיעזעס בלאטט ערשיינט
דריימאל וואכענטליך
מאנטאג, מיטטוואך אונד פרייטאג
אונד קאסטעט
פיר אסטערייך-אונגארן
גאנציאהריג 8 גולדען אסטר. ווע.
האלביאהריג 4 גולדען אסטר. ווע.
פירטעליאהריג 2 גולדען אסטר. ווע.

פירס אויסלאנד
גאנציאהריג 9 גולד. — קר. א. ווע.
האלביאהריג 4 גולד. 50 קר. א. ווע.
פירטעליאהרי 2 גולד. 25 קר. א. ווע.

Nr. 84 זיעבצעהנטער יאהרגאנג | בודאפעסט, מיטטוואך י' אב ה'תרמ"ה. | Budapest 22. Juli 1885.

נאציאנאליטאטען-שטרייט.

דיא ערסטען קריגע וואַרען איינפאכע בייטע-צינגע, עראבערונגסקריעגע: דער שטארקערע נאהם דעם אנדערן זיינען בעזיטץ וועג, אב דיעזער נון אין לאנדערייען בעשטאנד, דיא פרוכטבאר וואַרען, אדער פיר דאס פיעה גוטע ווײדע באטען, אדער אב עס זיך אום גאלד אונד זילבער, קליידער, וואפפען, העערדען האנדעלטע, העערדען פאן קליין- אונד גראספיעה, אדער איך אום מענשענהעערדען, דיא מאן דאנן צו שקלאפען מאכטע.

שפעטער פיהרטע מאן רעליגיאנסקריעגע: מיט דער שארפע דעס שווערטעס, מיט ברעננענדען פאקקעלן, אין דיא היטטע אנדערסגלייביגער געשליידערט, זוכטע מאן דיעזען דיא איינענע רעליגיאן אויפצוצווינגען, אונד וואהרליך דיא רעליגיאנסקריעגע האבען פיעל עלענד אונד אונהייל איבער דאס מענשליכע געשלעכט געבראכט: אב דיעזע קריעגע פאן דען קאטהאליקען געגען דיא פראטעסטאנטען (דער 30-יאהריגע קריעג אין דייטשלאנד, דער הוסיטען-קריעג אין באהמען) אדער אב זיא פאן דען טירקען אדער געגען דיעזע (דיא קרייצציגע) געקאמפפט וואָרדען זינד.

דיא דריטטע ארט פאן קריעג איזט דער יעניגען דער נאציאנאליטאטען אונטער איינאנדער: דער ראססענקאמפף. דאס איזט דער מאדערנע קריעג, דער צוואר ניכט זא בלוטיג איזט, וויא זיינע ביידען אלטערען ברידער, אבער איינע אימזא גראסערע גיסטיגע צעררייטטונג אין דען קאפפען אנריכטעט.

דאס יידישע פאלק האט דיא ערסטע קאמפפווייזע פאן דער שווערען האנד דער ראמער געקאסטעט; דיא צווייטע פאן דער נאך שווערערען האנד דער אינקוויזיציאן אונד וואס דיא דריטטע בעטריפפט, זא איזט זיא יא אללגעמיין, אונד איך וויר מאכען דיא מאדערנע מיט. דיא אונס יעטצט בעקאמפפען, שאמען זיך דעם נאמענס „פיינדע“, דער אין דיעזעם פאללע מיט מענשענפיינדע גלייכבעדייטענד וואָרע, אונד האבען דאפיר דאס פרעמדע ווארט „אנטיסעמיטען“ געוואהלט.

דער נאציאנאליטאטען-שטרייט בריכט — טראטץ אללער פערזאהנונגס-פערזוכע אונד פערבריידערונגס-פעסטע — איבער אללען זייטען אויס, אונד שטארט דיא אללגעמיינע ענטוויקקלונג דער אינדוסטריע, דער אקאנאמיע, דער געווערבע אונד קינסטע, דיא אונס זא זעהר נאטה טהוט.

ניכט גענוג, דאס אין אונגארן דער נאציאנאלע שטרייט געגען דען לייטענדען שטאמם דער מאדיארען פאן איינעם טהיילע דער סלאווישען, רומאנישען אונד דייטשען בעפאלקערונג אין ווארט אונד שריפט ענטבראנט איזט, האבען געוויססע אינלויטערע אינדיווידוען אונד דער באדענזאטץ דער פרעססע פערזוכע אנגעשטעללט, איך יענע ראססע, דיא זיך זא איניג, זא גערן אונד אין איבערראשענד קורצער צייט דעם מאדיארענטהומע אנגעשלאססען, אונד איהרע שפראכע אונד זיטטען זיך אנגעאייגנעט, פלייסיג ארבייטעט, אין נאציאנאלען געגענזאטץ מיט איהם צו ברינגען.

דאך דיעזע „צינדהאלצכען“, דיא דיא פאלקס-מאססע זא גערנע געגען אונז אין פלאממען ברינגען מאכטען, ליעגען אם באדען אונד קאננען זיך ניכט ערהעבען; זיא ווערדען פאם פוסע דער פרייען מאננער צערטרעטען, וויא מיט איינעם שוואכען געפראססעל פערפופפען אונד פיר אימטער ערלאשען . . .

אונזער קולטוסמיניסטער הערר פאן טרעפארט האט צוויא בעמערקענסווערטהע שריפטשטיקקע ערלאססען: דאס איינע בעציגט דען פעסטען וויללען דעס העררן מיניסטערס, דעם געזעטצע נאכדריקקליכע געלטונג צו פערשאפפען; דאס אנדערע דעססען אבזיכט, דאס גוטע מיט אללען איהם צו געבאטע שטעהענדען מיטטעלן צו אונטערשטיטצען, אונד זעלבסט דיא נאציאנאלען בעשטרעבונגען דער זאכסען זיעבענבירגענס צו פארדערן, ווענן דיעזע ניכט אים דען איינען לאססען, וואס זיא דעם געזאממטפאטערלאנדע שולדיג זינד.

דער ערסטערוואהנטע ערלאסס איזט אן דיא גייסטליכען אונד שולפארשטאנדע דער רומאנען אונד סערבען געריכטעט, אין אנגעלעגענהייט דעס אונגארישען שפראכאונטערריכטעס אין איהרען שולען. אום דיא לעהרער, דיא דעם געזעטצע געמאס דיא אונגארישע שפראכע פארטראגען, היערין צו שטארען, האבען זיא דיא ארמען לעהרער איינפאך ענטפערנט. נון ווירד איהנען קלארגעלעגט, דאסס דיא זא ענטלאססענען לעהרער פאן דען געמיינדען וויעדער איינצוזעטצען זינד, אונד דאס דיא שולדיגענדען צור פעראנטווארטונג צו ציעהען זינד.

וויר האטטען געלעגענהייט דען פריפונגען אן דער שולע דער היעזיגען יידישען ארטהאדאקסען בייצוואהנען, אונד בעריכטעטען מיט פערגניגען, דאס דיא קענטניססע דער צאגלינגע אין דער אונגארישען שפראכע אונס בעזאנדערס דען ביפאלל דער אנוועזענדען פאם שולשטוהלע זיך ערררונגען האט. זא ערציהט דער פיעלגעשמאהטע ארטהאדאקסע יידע זיינע קינדער אים פאטריאטישען גייסטע! וועלך איין געגענזאטץ צו דען סערבען, רומאנען אונד זאכסען!

דאס אנדערע שרייבען דעס העררן פאן טרעפארט איזט אן דען בישאף דער זאכסען געארג דאניעל טייטש געריכטעט, דער געגען דען אונטערריכט דער אונגארישען שפראכע שוויעריגקייטען ערהאב. אלס איינלייטונג זאגטע דער הערר מיניסטער, דאסס ער זיך אין דיעזער בעציעהונג אין קיינען אויסגלייך איינלאססען קאננע, אונד פאן דעם וועגע, דען ער אונד דיא רעגיערונג בעטרעטען, קיין האארברייט אבוויינען ווערדע; איינען גוטען ראטה וויל ער יעדאך דעם העררן בישאף אונד דען זאכסען געבען, אנשטאטט דיא יוגענד, דיא זיך דעם גייסטליכען שטאנדע ווידמען וויל, אינס אויסלאנד צו שיקקען, מאגען זיא איינע טהעאלאגישע האכשולע ערריכטען, אין וועלכער דיא צאגלינגע אין איינעם פאטריאטישען גייסטע הערראנגעבילדעט ווערדען, אונד נעבסט דער דייטשען איך דיא שפראכע דער געזעטצגעבונג אונד דער פערוואלטונג זיך אנאייגנען. איין זאלכעס אינסטיטוט וויל דער הערר מיניסטער בערייטוויללינג אונטערשטיטצען, זא וויא ער איך גענייגט איזט, איינע שטאאטסראלשולע אין הערמאננשטאדט צו ערריכטען. דיא דייטשע שפראכע פערליערט דאביא ניכטס. איזט זיא דאך אן דען אונגארישען מיטטעלשולען אלס אבליגאטער געגענשטאנד איינגעפיהרט!

וויר גלייבען, דאסס איך דער באקקביינגסטע זאכסע דיא פארטרעפפליכקייט אונד וואהלוואללענדע אבזיכט דיעזעס ראטהעס איינזעהען, אונד זיך גלייך דען איבריגען דייטשען אונגארנס אין דאס נייגעארטעטע פערהאלטניס פיגען ווירד.

* * *

אין דרעזדען, דער הויפטשטאדט זאכסענס, איזט דיעזער טאגע איין פעסט דער דייטשען טורנער געפייערט וואָרדען, ביא וועלכעם איך דיא דייטשען טורנער אסטערייכס פערטרעטען וואַרען. איך דער בודאפעסטער טורנמייסטער באקקעלבערג איזט ערשיענען. דיא רעדען, דיא בעגייסטערונג, מיט וועלכען דיא אסטערייכער עמפפאנגען אונד געפייערט וואָרדען זינד, זאהען אויפס האאר איינער דעמאנסטראציאן געגען דיא סלאווען אהנליך, וועלכע דיא דייטשען אין אסטערייך אונטערדריקקען וואללען. דיא דייטשען אסטערייכס שפיעלטען אלזא דיא נאמליכע ראללע, וועלכע פריהער דיא זיעבענבירגער זאכסען ביא דעם דייטשען שולפעראיין שפיעלטען: זיא וואללען בעמיטליידעט ווערדען.

דאס ווירדע אונס ניכט בעריהרען, ווענן ניכט איך איין רעדנער אויסדריקקליך געגען דיא מאדיארען געוועטטערט האטטע, דיא דיא ארמען דייטשען לאממליין מיט הויט אונד האארען פערשפייזען. אלס הערר באקקעלבערג, איין געבארנער דייטשער, אבער זייט לאנגער צייט אין בודאפעסט אלס טורנלעהרער טהאטיג, דיא רעדנערביהנע בעטראט, אונד דיעזע מיט איינעם קראנץ פאן עדעלווייס (איינע פפלאנצע דיא אין דען קארפאטען אונד אלפען וואכסט), דער מיט איינער שלייפע אין דען דריי לאנדעספארבען אונגארנס געבונדען וואר, שמיקקען וואללטע, דא ערהאב זיך איין שטורם אלס פראטעסט, דער זיך ניכט עהער לעגטע, ביז דער פראזידענט דעססען ענטפערנונג אנארדנעטע.

ווארום איך מוסטע איין אונגארישער טורנער צו דעם פעסטע זיך בעגעבען, וועלכעס איין אויסשליעסליך דייטשעס וואר? דארטהין שיקקען דיא זאכסען איהרע זאהנע, דאמיט זיא זיך וויא איין שוואמם מיט אונגארהאסס פאללצוזייגען אונד זיינען אינהאלט שפאטער אן דען בעריכטיגטען שולפעראיין אבצוגעבען.

לארד ראטהשילד אים ענגלישען אבערהויזע.

איבער דען פייערליכען אקט דער איינאהמע דעס באראן נאטהאניעל פאן ראטהשילד אונטער דען ענגלישען לארדס ווירד אים לאנדאן פאלגענדעס מיטגעטהיילט:

דער לארד קאנצלער (מיניסטער דעס אינגערן) אנגעטהאן אין זיינעם פעסטליך געשטיקטען שארלאכראטהען שטאאטסקליידע איבערייכטע דעם באראן דאס פאן דער קאניגין אונטערפערטיגטע דעקרעט, לויט וועלכעם סיר נאטהאניעל פאן ראטהשילד אונטער דיא מאגנאטען ענגלאנדס איינגענאממען אונד צום ערבליכען מיטגליעדע דעס הויזעס דער לארדס (אבערהויז) ערנאננט אונד גלייכצייטיג צום ראנגע איינעס לארד ערהאבען ווירד. דער נייע לארד לייסטעטע דאנן דען אייד דער טריי אן דען שטופען דעם טהראנעס אונד נאהם צום ערסטען מאלע זיינען פלאטץ אין דער שטאלצעסטען אונד מאכטיגסטען פערזאממלונג דער וועלט, אין דעם הויזע דער ענגלישען לארדס איין. —

דעם צוגע, וועלכער דען נייען מאגנאטען (אין ענגלאנד פייער) פאם קאניגספאלאסט אין דאס אבערהויז בעגלייטעטע, שלאססען זיך אן: דיא הערצאגע פאן ווימס, עדלאנד אונד קאררינגטאן, אונד דיא גראפען ראזבערי, אונפיעלה, סידנע, מאנזאן אונד איללינבאר. לארד ראטהשילד ערשיען אין איינעם רייכען מיט גאלד געשטיקטעם שטאאטסקליידע אונד נאהם דאס קאניגליכע פאטענט אין עמפ-

אײף קלײנען האנדאײזענבאהנ-װאגען צום אײסגאנגע געשאָבען װירד. זעכסהונדערטזיעבענד מעטערצענטנער זאלץ זינד דאָרט דאס ערצײגניס אײנעס יאהרעס. —

בעדײטענד גראָסער זינד דיא מאראשאװיװאָדער גרובען אין זיעבענבירגען; דאמפּפמאשינען פאָן צוזאממען 280 פפערדעקראַפט זינד דאָרט אין פערװענדונג, 500 בערגלײטע ארבײטען דאָרט אונד פאָרדערן יאָהרליך זעכציגטױזענד טאָננען זאלץ (אײנע טאָננע איזט 1000 קילאָ) צו טאגע.

אײנע היבשע זײלע, אױס װײסעם זאלצע געמײסעלט שטאממט אױס דעם בערגװערקע פאָן ברעזאָװאראָן, זיא האט אײן געװיכט פאָן 545 קילאָגראמם.

אים מוטטערזאלץ, װעלכעס זאָ קלאר אונד דורכזיכטיג איזט װיא גלאז, זינד זעהר היבשע גאָלאנטעריעזאכען, דאס שטיקק צו אײנען גולדען, פערקײפליך; בריעפבעשװערער, אײן הונד, אײן פפערד, אײנע קאנאָנע אונד אנדערע זאָלכע זאַכען. —

היער פינדען װיר אבער אױך אײנע רײכהאלטיגע זאממלונג פאָן געשטײנען, זאלצען אונד ערדארטען, דיא בײא דען גראבונגען אין דען בערגװערקען געפונדען װערדען: אײזען, קופּפער, בלײא, גאָלד, אונד זילבערערצע, אמעטיסטע, גראנאטען אונד אָפּאלע, דיא צום שטודיאום פיר דען פאכמאנן פאָן גראָסעם נוטצען זינד; װיר אבער שטײגען נור דיא װאנדעלטרעפּפּע דער שאָפּפּינג אן, דיא זיך טיעף אונטער דער ערדע אימטער ערגײט, אונד װיר בײגען אונז פאָר דעם שאָפּפער, דער זאָ װאונדערבארעס ענטשטעהען לאָסט. דיא מאנגפאכסטען געראטהע אונד געפּאסע אױס דען אראַרישען אײזענפאבריקען זינד היער עבענפאללס אױסגעשטעללט. פאָן יעלבען דיא עטײלרטען קאָבנעשירע אלס שאָנער נײער אונגארישער אינדוסטריע-ארטיקעל געלטען.

דיא מאשינען צום געלדשלאגען, צום פּראגען דער קרעמניצער דוקאטען, זעהען װיר עבענפאללס; דא אבער דיא געלבען שיפּפען ניכט פיר אונס געשלאגען װערדען, זאָ זינד אױך װיר געשלאגען.

אײנע ציגארע פאָן דער גראָסע אײנעס װיקקעלקינדעס — דיא ציגארען װערדען אױך געװיקקעלט — לאָסט בײא דען רויכערן דען װאונש רעגע װערדען, דאס אױך דיא געקױפּטען ציגארען זאָ לאנגע דױערן מאָכטען. איבריגענס זינד אױך „נײע אױסשטעללונגסציגארען" אין אללען סאָרטען אין קיסטכען דיא מיט אײנעם „K." בעצײכנעט זינד, הינדערטװײז צו האבען, אונד זאָללען זיא בעססער זײן, אלס אונזערע געװאָהנליכען, דענען מאן אָפט פיעל באָזעס נאכזאגט.

ענדליך ערבליקקען װיר אן דען װאנדען דיא אבבילדונגען דער בערגשטאָדטע, באָדער, אײזענבאהן-שטאציאָנסהױזער, דיא דעם אָראר געהאָרען, אונד פערלאססען דען פאװיללאָן מיט דער בערוהיגונג, דאס אונזער געלד ניכט גאנץ הינױסגעװאָרפען איזט . . .

װיר ערזוכען אונזערע געעהרטען פּרענומעראנטען אונד פרײנדע זיך מיט איהרען צושריפּטען נור דירעקט אן אינזערע רעדאקציאָן צו װענדען.

אונד ביטטען װיר דיא אדרעססע דײטליך װיא פאָלגט אנצוגעבען:

יידישע פעסטער צייטונג

װאיטצנער בולװאר נוממער 29,

Jüdische Pester Zeitung

Waitzner-Boulevard Nr. 29, Budapest

נײא אײנטרעטענדע פּראָנומעראנטען ערהאלטען דיא בערײטס אבגעשלאָססענע ערצאהלונג „לעאה" אין אײנעם שאָן אױסגעשטאטטעטען בינדכען, װיא אױך דיא ביז יעטצט ערשיענענען פאָרטזעטצונגען אונזערעס פעללעטאָנס „מ י ה מ ע פ ר ו מ מ ע ט". גראטיס צוגעזענדעט.

געשעפטסבעריכט.

פעסטער-פרײזע.

געטרײדע-געשעפט, װײצען װאר פאָרנעסטערן װעניג צו מארקטע געבראכט, דער פערקעהר װאר שװאך, — מעטרצ׳ װורדען פערקױפט. —

קאָרן 6,70—6,90 גולד.

גערסטע, פוטטער-װאארע 5,10—5,40 גול. בעססערע װאארע 5,50—5,75 גולד.

קוקורוץ 5.75 — 5,85 גול. פער קאססא.

האפער. 6,10—6,35 גולד. „ „

טערמינ-געשעפט. װײצען פער הערבסט 7·82—8.17 גולד. האפער פער הערבסט 6,08—6.10 גול. קוקורוץ פער פער אױגוסט-סעפּטעמבער 5,81—5.83 גולד.

ר ע פ ס (קאָהל) 11. — $11^{3}/_{4}$ גול. פער אױגוסט-סעפּטעמבער 11,50—$11,62^{1}/_{2}$ גולד.

מעהל-פרײזע (פער 100 קילאָגראמם זאממט זאק. פרײא אב פעסט:) נומ׳ 0: 17 גולד. — קר. נומ. 1: 16 גולד. 50 קר. נומ. 2: 16 גולד. — קר. נומ. 3: 15 גולד׳ 20 קר. נומ. 4: 14 גולד. 20 קר. נומ. 5: 12 גולד. 90 קר׳ נומ. 6: 12 גולד. 10 קר. נומ. 7: 11 גולד. 20 קר. נומ. 8: 10 גולד. 50 קר. נומ. $8^{1}/_{2}$: 9 גולד. 40 קר. נומ. $8^{3}/_{4}$: 7 גולד. 30 קר. פײנע קלײע — 4 גולד. גראָבע קלײע 3 גולד 20 קרײצער.

הילזענפריכטע: ערבסען אונגארישע 8. — 11. גול׳ לינזען 7. — 12 גול. *פיזאָלען גראָסע װײסע 8. — 8.50 גול. צװערגל-באָהנען . — גול. — ראָהע הירזע 5.60 — 6 גולד, הירזע ברײן 10— 11.25 גול. מאָהן גרױער 26—28. גול. בלױער 28—30. גול. קימטעל 38—45 גול. מאהאריזאמען —,— גול, אנבײװיקען — גול. (אללעס פער 100 קילאָ.)

שפּיריטוס. נײע מעטהאָדע. אים קלײנען 28.25 גול, אים גראָסען 27.75 גול. אלטע מעטהאָדע 30.25—30.50 גול. אללעס פער 10000 ליטער-פּערצענט.

עדרעפּפעל —. גולד. פער מעטרצ. הײריגע 3,50 —4 גולדען.

צװעטשקען, באָסנישע אין זאק —.— גולד. — אין טערמינ, פער אָקטאָבער-נאָװעמבער, באָסנישע 16,52 פל. סערבישע 12.75 גול.

צװעטשקענ-מוס (לעקװאר) סלאװאָנישע פער סעפּטעמבער-אָקטאָבער 16,25—17 גול. באנאטער 16.50 גולדען.

האָניג גאַליצישער 22—23 גול., װאכסהאָניג — גול, װאכס 143—144 גולדען.

צוקער, ראפפינאדע 39.—40.25 גול. מעליס 38,— 38,75 גולד. פילע-צוקער 37, — 38, גולד. —

פאפריקא. פרימא 38—40. שאָטען 43—44 גול.

ניססע 27—28 גולדען.

ריבאָל, צו 33. גולד. פער מטרצ

רעפּס-קיכען, 5·75 גולד.

פעטראָלעאום 23,75 — 24,50 גולד.

פעללע געשעפטסלאָז.

לעדער, געפאקטעס פּפונדלעדער פאָן 28—34 קי — — — גולד. אײנמאל פּרעזעצטע טערצען פאָן 10—15 קילאָ, 166—170 גולד. צװײמאל פּרעזעצטע טערצען 16—18 קילאָ 164—166 גולד. אונד דרײמאל פּרעזעצטע טערצען 19—22 קילאָ 168—172 גולד. — **אָבער-לעדער**: קוההױטע געגערבטע 5—$6^{1}/_{2}$ קילאָ 230—255 גולד. געצאָגענע 6—$7^{1}/_{2}$ קילאָ 215—235 גולד.

קאלב-פעללע, געגערבטע 6—9 קילאָ 345—365 גולד. ברױנע 9—13 קילאָ 455—475 גולד.

הױטע, פער — קילאָ טראָקענע אונגארישע אָכסענהױטע — קילאָ צו 110—112 גולד. — דעטטאָ קוההױטע — קילאָ 105 — 108 גולדען. ראָסהױטע — 11. — 13,50 גול, פּיטשלינגע 115—118 גול. (אללעס פער פּאאר.) קאלבפעללע שטאדטװאארע — גולד. —

שאָפּװאָללע. אין פאָריגער װאָכע װאר דאס געשעפט מאסיג, עס װורדען 3000 מטרצ. װורדען פערקױפט, אז. צ. קאממװאָללע 70—75 גול. דעטטאָ מיטטלערע צו 62—68 גולד. ניעדער אײנשורען 54—56 גולד. בעססערע 55—60 גול. זאנדאײנשור צו 53—55 גול. אײנשור שאָפּװאָללע 72—74 גול. העװעש אונד מישקאָלצער מיטטעל װאָללע 55 — 58 פל. (פער 56 קילאָ.)

װ י ע נ ע ר פ ר ײ ז ע.

װײצען, פערקױפט װורדען — — מעטערצענטנער. פרײזע: ט ה י ס־. 77.—82 קילאָ 9.10—9.70 גולדען פער מעטערצענטנער.

קאָרן (נײא), אונגארישעס 69—72 קילאָ 7,20—7.50 גול. פער מעטרצ׳.

גערסטע סלאװאָנישע 60—64 קילאָ — 8.— 9.25 גולדען.

האפער אונגארישער 6,55 — 6.75 גולדען פער מעטער-צענטנער.

קוקורוץ 6.30 — 6.60 גולדען.

װײצענמעהל, נר׳ 0: —.17—17.75 גולד. נר׳ 1: 16.50—17.50 גולד. נר׳ 2: 15,25—15.75 גולד. נר׳ 3: 13,50 — 14.50 גולד. (אללעס פער 100 קילאָ.)

קאָרנמעהל, נר׳ 1: —.14 — 15. גולד. נר׳ 2: —.11—12.25 גולד. (פער 100 קילאָ.)

ריבאָל 31.—31,50 גולדען פער 100 קילאָ.

שפּיריטוס $29^{1}/_{2}$ — 29.75 גולדען פער 10000 ליטער-פּערצענט.

לאָטטאָציעהונג פאָם 18-טען יולי 1885.

בודאפּעסט	38	60	65	42	90
לינץ	83	78	59	45	28
טריעסט	39	34	10	29	84

פּעראנטװאָרטליכער רעדאקטאָר: מאקס סאבאָלטשי.

קורס-טאבעללע פאָם 18. יולי

געלדקורזע

	fl.	kr.
זילבער-אשיאָ	100	
דוקאטען	5	88
עסטרייך.-אונגארישע 8 גולדען גאָלד-שטיק	9	89
דײטשע רײכסבאנקנאָטען	61	30
20 מארק-שטיקע	12	25
פּאפּיער רובעל	1	23

לאָזע.

	fl.	kr.
1854-ער לאָזע 4 פּראָצענט, שטאאטס-לאָזע	127	50
1860-ער גאנצע	140	—
דעטטאָ האלבע	141	—
1864-ער לאָזע צו 100 גולדען	167	50
דעטטאָ 50	166	—
אונגארישע פּרעמיען-לאָזע צו 100 גולד.	119	—
[illegible]-לאָזע	119	50
[illegible]	43	—
טירקען-לאָזע	20	—
קרעדיט-לאָזע	178	—
קלארי-לאָזע	43	50
[illegible]-לאָזע	113	—
אינזבריקער-לאָזע	18	75
קעגלעװיטש-לאָזע צו 10 גולדען	19	—
קראקױער לאָזע 20	17	75
אָפנער-לאָזע 40	42	50
פּאלפי-לאָזע 40	40	50
רודאָלף-לאָזע 10	18	—
סאלם-לאָזע 20	—	—
זאלצבורגער-לאָזע 20	22	25
סט.-גענאָאיס לאָזע 40	48	25

לאָזע

	fl.	kr.
[illegible] לאָזע צו 20 גולדען	24	—
[illegible] לאָזע 100	132	50
דעטטאָ 50	68	—
װאלדשטײן-לאָזע 20	—	—
װינדישגרעץ 20	37	50
װיענער-לאָזע	123	—
אָסטר. באָדען-קרעדיט-לאָזע	—	—
סערבישע פּרעמיען-אנלעהען	53	50

װערטה-פּאפּיערע.

	fl.	kr.
אונגארישע גאָלדרענטע 4%	98	60
דעטטאָ צו 5%	—	—
אָסטר. גאָלד-רענטע שטײער פרײא	108	75
אונגארישע פּאפּיער-רענטע	92	40
אונגארישע גרונדענטלאסטונג	102	—
טעמעשװאר באנאטער	102	75
זיעבענבירגישע	101	—
גאליציש	101	25
באָהמיש	106	50
קראָאטיש אונד סלאװאָניש	101	50
אונגארישע אײזענבאהן-אנלעהען	147	25
װײנצעהענט-אבלאָזונגס-אָבליגאציאָנען	98	—
פּפאנדבריעפע דער אונגארישען באָדען-קרעדיט צו 5% פּראָצענט	101	75
דער אונגארישען היפּאָטהעקען באנק צו 5% פּראָצענט	94	50
דער אונגארישען אללגעמײנען באָדען-קרעדיט-אנשטאלט צו 5% פּראָצ.	102	75
דער [illegible]-באהן	100	—
נאָרד-אָסט-באהן 5%	99	—

פרוכט- אונד מעהל-פּרײז-טאבעללע.

װ ײ צ ע ן (אלט)		קילאָגראמם פער העקטאָל.	פער 100 קילאָגראמם
נאָרד-אונגארישער		74	7.50— 7 60
„	„	75	7,65 — 7 70
„	„	76	7.75 — 7.80
	„	77	7,85 — 7.90
„	„	78	7.95— 8.—
„	„	79	8,05— 8,10
„	„	80	—.——.—
			—.——:—
פעסטער-באָדען		74	7.75 — 7.90
„	„	75	7.85 — 8.—
„	„	76	8,— — 8,15
„	„	77	8,10 — 8.25
„	„	78	8.30 — 8.45
„	„	79	8.40 — 8,55
„	„	80	—.——.—
[illegible]		74	7 75 — 7 90
„		75	7,85 — 8,—
„		76	8.—— 8.15
„		77	8,10 — 8.25
„		78	8.30— 8.45
„		79	8.40— 8.55
„		80	—.——.—
[illegible]		74	7,85 — 5,—
„		75	7.95— 8.10
„		76	8.10— 8.25
„		77	8.20— 8,35
„		78	8.40— 8,55
„		79	8.50— .65
„		80	—.——.—

פ ר י כ ט ע	קילאָגראמם פער העקטאָל.	פער 100 קילאָגראמם
קאָרן אלט	72—70	6.80— 7.10
גערסטע פוטער	60	—.——.—
„ מאלץ	62	.——.—
האפער	41	6.30— 6.60
קוקורוץ באנאטער נײ	75	5.80— 5.85
דעטטאָ אנדערער	73	5,70— 5,75
הירזע	—	—.——.—

טערמינ-פּרײזע			פער 100 קילאָגראמם
װײצען	פער	הערבסט	7,80
„	„	פריה-יאהר	—.—
„	„		—.—
קוקורוץ	„	יולי-אױגוסט	5.78
גערסטע	„		—.—
האפער	„	פריה-יאהר	—.—
„	„	הערבסט	5.08
רעפּס	„	אױג.-סעפּ.	—.—

ז א ץ מ ע ה ל

		fl.	kr.
דער זאק צו 100 קילאָגראם מיט זאק פרײא באהן	נוממער 0	17	—
	„ 1	16	50
	„ 2	16	—
	„ 3	15	20
	„ 4	14	20
	„ 5	12	90
	„ 6	12	10
	„ 7	11	20
	„ 8	10	50
	„ $8^{1}/_{2}$	9	40
שפּיריטוס ארטע מעטהאָדע פּרעסהעפע		28	75
„ נײע „ קארטאָפּעל		27	25

Eigenthümer Wittwe Frau M. REIS. Verantwortlicher Redacteur MAX SZABOLCSI. Budapest, 1885 Druck von Sam. Márkus, Grosse-Kronengasse Nr. 23.

* (צווייא פערשיעדענע אורטהיילע.) דיא קאָניגליכע טאַפעל פערהאנדעלטע געסטערן איבער צווייא אורטהיילע, דיא איבער יודען געפאַללט וואָרדען זינד. דאס איינע בעטריפפט דען ליפפאער באַקקערמייסטער מאָריטץ פליישמאנן, דער אונטער דעם פערדאכטע שטאנד, זיינע פרויא אונד איין מאַדכען נאמענס ראָזא אייבענשיטץ פאָריגעס יאהר אים אויגוסט געטאָדטעט צו האבען, אונד דער דעסהאלב פאָם טעמעשוואַרער קאָניגליכען געריכטסהאָף צום טאָדע דורך דען שטראנג פערורטהיילט וואָרדען איזט. דיא קאָניגליכע טאַפעל האָב דאס אורטהייל אויף, אונד אָרדנעטע איינע נאכטראַגס־אונטערזוכונג אַן. הינגעגען פערוואַרף זיא דאס געזוך דעם נאַפטאַלי מענדלאוויטש אין באַרשא, דער — וויא וויר זיינער צייט בעריכטעטען — בעשולדיגט איזט, אין געמיינשאַפט מיט דעם ענטפלאָהענען שמיל לאַקס דען פריעדענסריכטער יאהאַנן האזדא ערמאָרדעט צו האבען. דיא צייגען זאָללטען אנגעבליך איהרע בעלאַסטענדען אויסזאגען צוריקקגענאָממען האבען, וואס זיא יעדאָך נור אויס פורכט פאָר פערפאָלגונג געטהאָן האבען וואָללען. דאס אורטהייל לויטעט אויף 12 יאהרע צוכטהויז.

* (אויסצייכנונג.) אונזער גלויבענסגענאָססע אונד לאנדסמאנן, דער מעדיצינאַלראטה אונד אָרדענטליכע פראָפעססאָר אן דער פראגער דייטשען אוניווערזיטאֶט דר׳ מיכאעל קיש (קליין) ווילטע גלייכצייטיג מיט דעם קאָניג פאָן סערביען אין קאַרלסבאַד. זיינע מאַיעסטאֶט, דעם פראָפעססאָר קיש בעזאָנדערס עמפפאָהלען וואַר, ליעס זיך פאָן דיעזעם וואָהרענד דער מעהרוואָכענטליכען קור בעהאנדעלן. אלס נון דער קאָניג פאָר 14 טאגען פריש אונד געזונד אין זיינע סערבישע רעזידענץ אנלאנגטע, וואַר זיין ערסטעס, דאס ער זיינעם באַדעאַרצטע דען טאַקאָוואָ־אָרדען אין דיאמאנטען פערליעהען האט.

* (אונגאַריש־איזראעליטישעס שולוועזען.) יאהרעסבעריכטע דער פערשיעדענען יידישען שולען דעם לאנדעס זינד בערייטס דער אָפפענטליכקייט איבערגעגעבען אונד קאָנסטאַטירען איינען שטייגענדען ערפאָלג. פאָן 89887 יודישען שולפפליכטיגען קינדערן האבען 86573 אָפפענטליכע שולען בעזוכט, וואס געגען דאס ערגעבניסס פאָם יאהרע 1869 איינען גראַדעצו וואונדערבאַרען פאָרטשריטט בעדייטעט. דאמאלס האבען אונטער 1000 שולפפליכטיגען קינדערן נור 870 געזעטצליכע שולען בעזוכט, וואָהרענד יעטצט אונטער 1000, 986 דער שולפפליכט גענוגע לייסטען. ביא אללעדעם ווירד נאָך זעהר פיעל איבער איזראעליטישע ווינקעלשולען" געקלאגט! וואָהל זינד דיעזע קיינעסוועגס דער מאָדע אנגעמעססען, דירפען אבער אין קיינעם פאַללע אלס איינע שפּעציאַליטאֶט דער אונגארישען יודען בעטראַכטעט ווערדען: אויך דיא קאַטהאָלישען רוטהענען אונד וואלאכען האבען דערען גענוג אונד דיא איזראעליטישען ווינקעלשולען בעזיטצען נאָך דען פאָרצוג, דאס אין איהנען וועניגסטענס שרייבען אונד לעזען אונטערריכטעט ווירד.

* (דיא ענגלישע אַרמעע.) האט צווייא רעגימענטער, דיא נור אויס פרייוויליג דיענענדען סאָלדאטען בעשטעהען. אויך איזראעליטען טרעטען אָפט אין דאסזעלבע איין. צו דיעזעם צוועקקע עקסיסטירט אין לאנדאָן איין בעזאָנדערער פעראיין צור אונטערשטיטצונג זאָלכער סאָלדאטען. אין דער לעטצטען זיטצונג דיעזעס פעראיינעס טהיילטע דער לאָנדאָנער ראַבבינער רעווערענד דר׳ הערמאנן אדלער מיט, דאס אן צווייטויזענד יידישע סאָלדאטען אין דיעזען פרייווילליגען רעגימענטערן דיענען. דיעזע צאהל גיבט דייטליכען בעווייז פאָן דעם גראָסען פאַטריאָטיזמוס דער ענגלישען יודען.

* (איין פראַנצאָזישער שטאטיסטיקער) שטעללטע פאָלגענדע ציפפערן צוזאַממען: דער דורכשניטטליכע יאהרעסגעהאלט איינעס קאַטהאָלישען גייסטליכען אין פראנקרייך שטעללט זיך אויף 922 פראַנקס, דער איינעס פראָטעסטאנטישען פרעדיגערס אויף 2111 פראַנקס אונד דער איינעס ראַבבינערס אויף 2522 פראַנקס. דיא יידישען פריעסטער זינד דעמנאָך אין פראנקרייך אם בעסטען בעזאָלדעט. — איין היעזיגעס אנטיסעמיטענבלאַטט בעמערקט היעצו: „דא דיא גייסטליכען אללער רעליגיאָנען אין פראנקרייך פאָם שטאאטע בעצאהלט ווערדען, קאנן מאן אויס אָביגען ציפפערן ערזעהען, וועלכע דיא מיניסטער־רעליגיאָן איזט; דאס איזט דיא יידישע."

* (אייזערנע האָכצייט.) אין פריענקירכען (אָדענבורגער קאָמ.) פייערטע אם 25. דיעזעס (שבת נחמו) איין זעהר געאַכטעטעס יידישעס עהעפּאאַר דיא אייזערנע האָכצייט (75 יאהריגע עהע). דער גליקליכע גאטטע האט דאס אלטער פאָן 101, זיינע גאטטין פאָן 98 יאהרען ערריכט. ביידע ערפרייען זיך גוטער געזונדהייט אונד זינד דיא שטיפטער איינער צאהלרייכען פאַמיליע.

* (רוססיש.) אין שטאַקלישאַק (גובערנעמאַן ווילנא) האט איין דאָרט געבירטיגער יודע אויף דעם גרונד, וועלכען ער פאָן זיינען עלטערן געערבט האטטע, איין הויז געבויט. דען בייערן וואָללטע דיעס ניכט געפאַללען זיא וואָללטען וויעדערהאָלט דאס הויז דעם יודען פלינדערן, וואורדען אבער אימטער ווידער פאָן איהרעם מענשענפריינדליכען גייסטליכען בעשוויכטיגט. זאָ וואר עס איינע צייט לאנג ווידער רוהיג. נייליך ערטאָנטען איינעם טאגעס אללע גלאָקקען דעם דאָרפעס. מאן גלויבטע, עס מיססע איין גראָססער בראנד אויסגעבראָכען זיין. אינדעססען מערקטע ניעמאנד עטוואס פאָן איינעם פייער, דאפיר אבער זאה מאן פאָן אללען זייטען בייערן וויא אויס דער ערדע הערפאָרוואכסען. מיט אָקסטען בעוואפפנעט, שטירצטען זיא זיך אויף דאס הויז דעם יודען, וועלכעס אין קוים איינער האלבען שטונדע גאנצליך אויסגעפלינדערט אונד ניעדערגעריססען וואר. — 52 בייערן וואורדען אין פאָלגע דיעזער באַרבאַרייא פערהאַפטעט אונד ווירד געגען דיאזעלבען דעמנאכסט דיא שלוספערהאנדלונג אין ווילנא שטאטטפינדען.

איין בעפאָרשטעהענדער טהראָנוועכסעל.

אונטער דיעזעם טיטעל טהיילטען וויר אין אונזערער יינגסטען נוממער מיט, דאס פרינץ לעאָפאָלד, אלטעסטער זאָהן דעם פרינצען לאַיטפאָלד בעריפען זייא דען באַיערישען קאָניגסטהראָן צו בעשטייגען. דער אלטעסטע זאָהן דעם פרינצען לעאָפאָלד איזט יעדאָך ניכט וויא וויר אירטהימליך מיטטהיילטען, פרינץ לעאָפאָלד, זאָנדערן פרינץ לודוויג. לעאָפאָלד, דער שוויעגערזאָהן אונזערעס קאָניגס איזט דער צווייטע זאָהן דעם פרינצען לאַיטפאָלד. אין ברודער דעם געגענוואַרטיג רעגיערענדען קאָניגס איזט פרינץ אָטטאָ. דער גייסט דיעזעס פרינצען, דער דער אייגענטליכע באַיערישע טהראָנפאָלגער וואָרע, איזט אבער בערייטס זייט יאהרען אומנאכטעט, זאָ דאס דער אָנקעל דעם קאָניגס, פרינץ לאַיטפאָלד, אלס רעגענט נאַכפאָלגער בעטראַכטעט ווערדען מוס. נון איזט אבער דיעזער בערייטס 65 יאהרע אלט אונד ניכט געניינט דיא לאַסטען דער רעגיערונג אויף זיינע שולטער צו נעהמען, זאָ דאס דעססען אלטעסטער זאָהן, דער יעטצט 40 יאהרע אלטע פרינץ לודוויג אלס אייגענטליכער קראָנפרינץ בעטראַכטעט ווירד.

פרינץ לאַיטפאָלד איזט דער ברודער דעם פערשטאָרבענען קאָניגס מאַקסמיליאַן פאָן באַיערן, דעם פאַטערס דעם געגענוואַרטיגען קאָניגס, דיעזער איין פערציגיאהריגער אבער נאָך אונפערהייראַטהעטער מאנן טראָגט שאָן זייט יאהרען איינע וואָהרע מענשענשייא צור שוי. דיא רעגיערונג דעם לאנדעס האט ער וואָהל זיינעם מיניסטעריום אונד פאַרלאַמענט איבערלאַססען, דיא זאָרגע אום דיא אייסערע פּאָליטיק האט איהם פירסט ביסמארק אבגענאָממען. דער מענשענשייע קאָניג האט אבער לוינען אונד עקסטראַוואַגאנצען, דערען בעפריעדי-

דיא אָפּפער דער קאַבאלא.

היסטאָרישער ראָמאן אויס דעם 17־טען יאהרהונדערטס.

(170־טע פאָרטזעטצונג.)

סאלאָמע וואר דיא רייצענדע טאָכטער דעם רייכען יאָזאפּיא טריקא אין מיינער פאטערשטאדט. מיין פאטער וואר קאַשעף פאָן אנאַבאָלי אונד אלס זאָלכער מיט גראָססער מאכט בעקליידעט. אבער ער וואר איין שטרענגער אונד גערעכטער מאנן. איך האטטע מיין ליעבטעגעס איינע שאָן לאנגסט אויף סאלאָמע געוואָרפען; איינער אונזערער שקלאַווען, איין שלויער קערל וואר מיין פערטרויטער, אומשליך זיא אונד בראַכטע מיר דיא נאכריכט, דאס דיא שאָנע טאָכטער דעם רייכען יודען איינען ליעבעסבונד מיט איינעם יונגען גריעכישען שרייבער האבע. דער מיר בעקאנט וואר, אונד דאס ביידע אין איינעם געוויססען איינזאַמען טהאלע אין דער נאַכסטען נאהע דער שטאדט מאנכע נאַכטע לוסטוואַנדעלטען. איך איבערצייגטע מיך זעלבסט פאָן דער וואהרהייט דיעזער אויסזאגע, אונד דא דער אָסמאנלי איין רעכט אויף דיא יידין האט, דיא ער איינעם פערנעהמען איבערפיהרען קאנן, זאָ טראַט איך אם אנדערן טאגע אלס אנקלאגער סאלאָמעס פאָר דעם קאדי אויף, אונד בעגעהרטע דיא פפליכטפערגעססענע צור שקלאווין. זיא וואורדע מיר צוגעשפּראָכען, אונד אים וואהנזינן מיינער טאָבענדען זיננע דראַנג איך מיט בעוואפפנעטען שקלאווען אין יאָזאפּיא טריקאָס הויז, אום מיר דיא רייצענדע סאלאָמע דאַרויס צו ענטפיהרען. איך גליהטע פאָר באָזהייט אונד וואָללוסט. אבער אלס איך מיינע האנד נאָך איהר אויסשטרעקקטע, זאה איך ערשרעקקענד איינע פיסטאָלע אין דער איהריגען, דערען מינדונג אויף מיינע ברוסט געריכטעט וואר. איך האטטע צו ניכטס מעהר צייט; דענן דער שוסס קראַכטע, אונד איך שטירצטע געטראָפפען צו באָדען. מיין ערביטטערטער פאטער ליעס דען פאטער דעם מאָרגענס צו טאָדט פייניגען אונד נאהם אללע זיינע האבע. אלס איך ווידער גענאַז, וואר סאלאָמע געפלאָהען; איהר פאטער האטטע זיא שנעלל מיט זיינעם האנדלונגסדיענער מאַדראַכאַי צעווי פערבונדען, וויא דעם שוטצע דעסזעלבען אנבעפאָהלען אונד שנעלל מיט איהם אן דער ערסטען נאכט פאָרטגעשיקט. דיא רייכטהימער דעם יודען לעגטען דען גרונד צו מיינעם פאטערס גראָססען פערמאָגען: איך אבער פלאָה פאָר דער ראַכע דעם גריעכען צאַרוקקיס, דעם געליעבטען סאלאָמעס אויס אנאַבאָלי — ער וואר איין פערוועגענער בורשע אונד שטרעבטע מיר נאָך דעם לעבען — אונד קאם נאָך שטאַמבול, אונד וואורדע טשאָרבאדשי (הויפטמאנן) ביי דען יאַניטשאַרען. פאָן סאלאָמע האבע איך ניכטס ווידער פערנאָממען ביז אויף דען היינטיגען טאג, אָבגלייך איך אָפט אונד פיעל איהרער געדאַכט, אונד יעדעסמאל אם שטאַרקסטען, ווענן דאס גאָלד איהרעס פאטערס מיר אונד מיינער פאַמיליע איין נייעס אונגליקק צו וועגע געבראַכט האטטע. אונד וואהרליך עס איזט מיינעם פאטער, אונד זיינען פרויען אונד קינדערן אונד פאָרציגליך מיר אונזאָגליכעס אונגליקק אויס דיעזעם געלדע געקאָממען, טאָד אונד פערדערבען זינד דאַרויס ערוואַכסען. בליהענדע זאָהנע זאַנקען אין דיא גרופט, רייצענדע טעכטער וועלקטען דאַהין, אונד פאָן איינעם צאהלרייכען הויזע איזט ניעמאנד איבריג אלס איך אונד אַאישע, מיינע טאָכטער; אונד ווענן איך ביי איינעם נייען טרויערפאלל, דער מיין הערץ צעררייסס, איבער דיא לעצטע אורזאכע דעסזעלבען נאכדאכטע, זאָ פאַנד איך, זאָ פאנד איך, דאס זיא אים אונזעליגען געלדע דעם יודען לאג. באָזע דעמאָנען האבען זיך דאמיט פערבינדעט אונד וואָהנען דאַרין, דיא אונס אללע אינס פערדערבען לאָקען, איך אבער מוססטע איבריג בלייבען, אום אלל דען יאממער צו ערטראגען אונד איינצוזעהען. דאסס דיעס אללעס זיהנע פיר דען פרעוועל מיינער יוגענד זייא. אָפט האבע איך צום פראָפעטען געפלעהט, דאס ער מיר דיא יידין אָדער איהרע קינדער, דיא דורך מיך אַרם אונד עלענד געוואָרדען וואַרען, ווידער צופיהרען מאָכטע, דאמיט איך איהנען פערגיטען קאָננטע, וואס איך אן איהרער מוטטער אונד דערען פאטער פערבראָכען אונד דער שרעקליכע פלוך דער מיך פערפאָלגטע, ענדליך פאָן מיר גענאָממען ווירדע. היינטע איזט דיעזעס געבעט ערהאָרט וואָרדען. סאַבבאַטהאַי צעווי איזט דער זאָהן סאלאָמעס, אונד נון זעהע איך קלאַר, וואס אללאה געוואָללט. וואס מיר צום פלוך געריכטע, וואַרד איהם צום זעגען; דענן אין אַרמוטה אונד דירפטיגקייט מוססטע דער מעססיאס געבאָרען ווערדען אונד אויפוואַכסען, אללאָ האבען עס דיא יידישען זעהער פאָראויסגעזאגט. אונד זאָ האט דער הערר מיך אלס ווערקצייג געבראַכט צור ערהעבונג זיינעס נייען פראָפעטען. אללאה זייא געלאָבט!"

„ער זייא עס!" וויעדערהאָלטע מיריאם. „זאָ שיטצע דיא נון מיט דיינער מאַכט דען סאַבבאַטהאַי, דער איין וואהרהאפטיגער באָטע גאָטטעס אן דיא מענשען איזט. איך קעננע איהן, איך ווייס עס!"

(פאָרטזעטצונג פאָלגט.)

פאנג. נאכדעם עס איהם פערליען ווארדע, בעדעקטע דאנן נאך יידישער זיטטע דאס הויפט, ערגריפף איין אין העבראאישער שפראכע געדרוקטעס אונד פראכטפאללגעבונדענעס פענטאטייך (חומש) דאס דירעקט צו דיעזעם צוועקקע אין דאס הויז דער לארדס געבראכט ווארדע, אונד נאכדעם זיך דיא גאנצע גלאנצענדע פערזאממלונג דער לארדס אונד הערצאָגע ערהאבען האטטע, לייסטעטע באראן ראטהשילד אונטער פייערליכער שטילע פאָלגענדען אייד:

„איך נאטהאניעל מאיער ראטהשילד שוואָרע בייא דיעזעם הייליגען געזעטצבוך, דאס איך איהרער מאיעסטאט דער קאָניגין וויקטאריא, שטעטס אנהאנגליך, טרייא אונד געהאָרזאם בלייבען ווערדע; איהרער מאיעסטאט דער קאָניגין זאָוואהל, אלס איהרען געזעטצליכען ערבען אָדער נאכפאלגערן. זאָ וואהר מיר גאָטט העלפע!"

דער אקט ווארדע דאנן אונטערצייכנעט, דיא פערזאממלונג בעגריסטע מיט בעגייסטערונג דען נייען לארד, דער זיינען פלאטץ אין דער ערסטען באנק דער אָפפאזיציאָן איינגאהם. — (ראטהשילד איזט איין אנהאנגער דער פארטייא גלאדסטאנס.)

מיינען גאָננערן, פריינדען אונד בעקאננטען צייגע איך היערמיט אן, דאס איך מיך מיט פרייליין

מאלווינע באָסקאָוויטץ

טאכטער דער פרויא וויטטווע קאטהארינא באָסקאָוויטץ, שניידריקקערייבעזיטצערין אין בודאפעסט, פערלאבט האבע.

מ. סאבאלטש.

פערשיעדענע נייאיגקייטען.

*(מיניסטערפרעזידענט קאָלאָמאן פאָן טיסא) פייערטע געסטערן אים ענגסטען פאמיליענקרייזע אויף זיינעם שטאממגוטצע אין געסט (ביהארער קאָם.) זיינע זילבערנע האָכצייט. עס זינד נאמליך געסטערן אם 21. יולי 25 יאהרע געוואָרדען, דאס דער 30-יאהריגע (ער איזט אם 16 דעצעמבער דעם יאהרעס 1830 געבאָרען) דאמאלס שאָן אים גאנצען לאנדע געקאננטע אונד געאכטעטע קאָלאָמאן טיסא דיא קאָנטעססע אילאָנא דעגענפעלד צום טרויאלטאר געליטעטע. דער מאנן דעססען נאמען זייט 18 יאהרען מיט דער געשיכטע אונגארנס זאָ ענגע פערקנופפט איזט (פאָן 1867 ביז 1875 שטאנד ער בעקאננטליך אן דער שפיטצע דער אָפפאזיציאָן, פאָר דער צילעצט דיא דעאקפארטייא הייבען מוסטע), האט געוויסס אונצאהליגע פאָליטישע געגנער אונד איזט קיינער אים לאנדע זאָ אָפט אונד זאָ העפטיגען אנגריפפען אויסגעזעטצט, וויא געראדע ער, קיינער אבער האט זיך נאך געפונדען, דער דעם פרייוואטמאנן קאָלאָמאן טיסא געגענאיבער אויך נור דען לייזעסטען טאדעל זו פאָרגעבראכט האטטע. פיעלמעהר ערקענגען זאגאר זיינע ערביטערטסטען פיינדע אן, דאס ער אלס כאראקטער געראדעצו אלס מוסטער אויפגעשטעללט צו ווערדען פערדיענט. זיין פאמיליענלעבען איזט דאס ריינסטע אונד טוגענדהאפטעסטע, זיין הויז איין מוסטער דער בירגערליכען איינפאכהייט. מאגע דיעזעס שאָנע פאמיליענגליקק אונזערעס מיניסטערפרעזידענטען ביז צור אייסערסטען גרענצע דעם מענשליכען זיינס אונגעטריבט פאָרטדויערן.

*(דער קריעג אונטער דען אנטיסעמיטען.) אין דער פאָרגעסטריגען נוממער דער פרעססבורגער „גרענצבאָטען" בעשולדיגט דער אנטיסעמיטישע אבגעאָרדנעטע איוואן שימאָני זיינען מיטסטרייטער איש טאָצי, דאס דיעזער מיט דער רעגיערונג אונטער איינער דעקקע שפיעלע, אונד דאס אישטאָצי אים אויפטראגע דער רעגיערונג דירעקט אויף דען רואין דער אנטיסעמיטענפארטייא הינארבייטע. אישטאָצי — זאָ וועטטערט איוואן שימאָני — האט דיא גאנצע לעטצטפערפלאָססענע סעססיאָן ניכט איינמאל דאס וואָרט ערגריפפען, יא וואס מעהר, ער האט זיך וועהרענד דער גאנצען סעססיאָן דער אבשטיממונג ענטהאלטען, אים פריהיאהרע שפרענגטע ער דען אנטיסעמיטענקלוב. אונד יעטצט דעקרעטירט ער נאך, דאס זיך דיא אנטיסעמיטענפארטייא אין צוויא טהיילע שפאלטע. (זיעהע נר. 81 אונזערעס בלאטטעס.)

*(ערדבעבען.) קוים איינע טאגע נאכדעם איין ערדבעבען דיא פראָווינץ קאשמיר אין אינדיען פערוויסטעטע, האטטע אים בענגאלען, איינער אנדערען אינדישען פראָווינץ דיא נאכריכט, דאס דיעזע פאָן איינעם שרעקליכען ערדבעבען היימגעזוכט ווארדע, דעם הונדערטע פאָן מענשען צום אָפפער געפאללען זינד.

*(דער מאהדי) זאלל אם 16. ד. דיא עגיפטישע גרענצשטאדט קאססאלא אנגעגריפפען האבען, זאלל אבער מיט איינעם פערלוסט פאָן 3000 מאנן צוריקגעוואָרפען וואָרדען זיין.

*(געיזא פאלאנצי) פאָן דעם וויריינגסט ערוואהנטען, דאס ער אלס אבגעאָרדנעטענקאנדידאט אין דעם האידוסאָבאָסלאָער בעצירקע געגען אלעקסיוס דיאָרי אויפגעטרעטען איזט, ערקלארט אין דער געסטריגען נוממער דעס „עדיעטערטעש" דאס ער פאָן דער קאנדידאטור צוריקטריטט, אונד ביטטעט צוגלייך דיא וועהלער פאָן האידוסאָבאָסלאָ זיינען פריינד אונד געזינונגסגענאָססען דיאָרי צו איינעם מאָגליכסט גלאנצענדען

עג צו פערהעלפען. נאך דיעזעם זעלבסטלאָזען שריטטע פאלאָניס, לייידעט עס קיינען צווייפעל מעהר, דאס דיארי צו בעגינן דער נאכסטען רייכסטאגסעססיאָן דען איהם זאָ זעהר געביהרענדען פלאטץ אים אבגעאָרדנעטענהויזע וויעדער איננעהמען ווירד, וואס יעדען פריינד דעם עכטען ליבעראליסמוס נור אויפריכטיג פרייען מוס.

*(איין יודע אלס רעטטער דרייער מענשענלעבען.) אין פארליין (מאהרען) שפיעלטע זיך דיעזער טאגע איינע האָכסט אויפרעגענדע סצענע אב: דער נייניאהריגע זאָהן דעם היעזיגען בירגערמייסטערס געריעטה ביים באָדען אים איגלאַוואפלוססע אין איינע טיעפע שטעללע אונד וואָרע זיכערליך ערטרונקען, וועגן ניכט נאך רעכטצייטיג דער זאָהן דעם היעזיגען גאסטווירטהעס הערר יוליוס אדלער. האלב אנגעקליידעט אינס וואססער געשפרונגען וואָרע אונד דען בערייטס בעזינגונגסלאָזען קנאבען דען פלוטהען ענטריססען האטטע. וואָרויף ער איהן דער אם אופער שטעהענדען דיענסטמאגד, וועלכע דען קנאבען אן דיעזער געפאהרליכען שטעללע האטטע באדען לאססען, איבערגאב. הערר אדלער ווארדע פאָן דער פערזאממעלטען מענגע דורך בייפאללסרופע אויסגעצייכנעט. אלס אן דער נאמליכען שטעללע איין אנדערער בורשע, דער זאָהן דעם טאגלאָהנערס טראיאן, פאָר דען אויגען פיעלער אנדערער באדענדער אונטערגינג, שנעלל ענטשלאָססען שפראנג נון דער פיעהאנדלער הערר סימאָן ביער צור שטעללע אונד ערגריפף דען מיט דעם טאָדע רינגענדען בורשען. דיעזער אבער פאקטע הערר ביער אם פוססע, וואָדורך אויך דיעזער אין דיא געפאהר געריעטה, צו ערטרינקען. פלאָטצליך ווארדען ביידע פאָן איינעם וועללענשלאגע נאך דעם אופער געשליידערט. נון וואר עס וויעדער יוליוס אדלער, דער שנעלל אנס אופער איילטע אונד דען אהנמאכטיגען פיעהאנדלער מיט זיינעם ארמען פינג, אונד זאמט דעם קנאבען, דער זיך אן ביער פעסט אנקלאממערטע אנס אופער בראכטע. דער שרעקקען איבער דיא ביידען פאסט גלייכצייטיגען אונפאללע אונד שפעטער דיא אללגעמיינע פריידע, דאס ניעמאנד פעראונגליקט איזט, לאססען זיך קוים שילדערן. הערר אדלער ווארדע פאָן אללען זייטען בעגליקוואונשט, אונד דיא געמאהלין דעם בירגערמייסטערס, דער אבוועזענד איזט, ערשיענען פערזאָנליך בייא הערר אדלער, אום דעמזעלבען פיר דיא ערטעטטונג איהרעס זאָהנעס איהרען דאנק אויסצושפרעכען. דיא געמיינדע האט ווייטער דעם איין שטרענגעס פערבאָט ערגעהען לאססען, אן דיעזער געפאהרליכען שטעללע אין דער איגלאַווא פערנער מעהר צו באדען.

פאָליעטאָן.

מוהמע פרוממעט.

(זיטטענבילד אויס דעם אנפאנגע דיעזעס יאהרהונדערטס.)

(8-טע פאָרטזעטצונג.)

„האבען זיך דיא יודען אויך אן דער רעוואָלוציאָן בעטהייליגט?" פראגטע מאריין בלאך.

„וויא דענן ניכט!— ערוויעדערטע דער פראנצאָזע — עס גאב אין גאנץ פאריז קיינען מענשען, דער ניכט פיר אָדער געגען דיא פרייהייט געקאמפפט האטטע. אונד וויר יודען, דיא זייט מעהר אלס דרייטויזענד יאהרען יאהרליך דאס פעסט דער פרייהייט בעגעהען; וויר, דערען היילינע לעהרע קיינע קנעכטשאפט, קיינע שקלאפען דולדעט, אונד זעלבסט דיא פרייהייט דעם באָדענס פערקינדעט. וויר האטטען ניכט ערגליהען זאָללען אין דעם היילינעם אייפער פיר דיא פרייהייט, פיר דיא אללגעמיינען מענשענרעכטע? אויך מיך האטטע דיא בעגייסטערונג ערגריפפען. אלס אם 14-טען יולי 1889 דער רוף ערשאלל: „נאך דער באסטיללע!" מיט איינעם אלטען זאבעל בעוואפפנעט, וואר איך אונטער דען שטירמענדען דער פעסטען בורג, דיא 420 יאהרע הינדורך דיא אָפפער דער טיראנייא איינשלאָסס. אונד וואָ זיא מיט דען גרויזאמסטען מארטערן געקוואלט וואָרדען זינד, צומיסט גאנץ אונשולדיג. 7 ביז 3 יאהריגע מארכען ליעס מאן אין דעם אונטעראירדישען קערקער פערשווינדען, וועגן זיא דען ערבען אירגענד איינעם האָהען הערין אים וועגע שטאנדען. גרויזאמע פאָלטער, ענטמאָרעטעט געשוויסטער פעררוכטע פאָרמינדער. פערשאפפטען זיך אויף דיא איהנען מיסליעבינען פערזאָנען לעטרעס „לעטטער דע קאשע" (פערהאפטס-בריעפע), אונד אָהנע ריכטערליכען שפרוך, אָהנע אונטערזוכונג, אָהנע פערהאָר ווארדען דיא אונגליקליכען אין דיא 19 פוס אונטער דעם פוסבאָדען ליעגענדען קערקער געבראכט, וואָ זיא 10, 20, 30 יאהרע, וואָהל נאר אויך לעבענסלאנגליך שמאכטעטען. ווער עטוואס געשפראָכען אָדער געשריעבען, וואס דעם קאָניגע, איינעם מיניסטער אָדער איהרען מאטרעססען מיספיעל, דען ליעס מאן אין דיא באסטיללע זעטצען. דאהער דיעזע וואוטה דעס פאָלקעס געגען דען פערהאססטען בויא. טראָטץ דער קאנאָנען, דיא איהרע מינדונגען געגען דיא שטירמענדען קעהרטען: טראָטץ דער קארטאטשען. דיא גאנצע רייהען ניעדערשמעטטערטען, וואורדע דיא פעסטע ערשטירמט, צערשטאָרט; אן איהרער שטעללע ערהעבט זיך איינע זייליע מיט דען 650 נאמען דער באסטיללענשטירמער. ווארונטער אויך דער מיינינע."

מיט געשפאננטער אויפמערקזאמקייט האטטען אללע אנוועזענדען דער ערצאהלונג געלוישט, אונד צום שלוססע דערזעלבען לאָהנטע איין בייפאללס-געמורמעל דעם פראנצאָזען. דיעזער בייפאלל גאלט עבענזאָוואָהל דער ערצאהלונג אלס דעם ערצאהלער פיר דען אנטהייל, דען ער אן דער ערשטירמונג אן דער באסטיללע גענאָממען.

„דאס האבט איהר זעהר בראוו געמאכט, הערר נייסאנן — בעמערקטע מוהמע פרוממעט — אבצוואר עס אייך לייכט דאס לעבען האטטע קאָסטען קאָננען."

„יא וואָהל: ענטגעגנעטע דער פראנצאָזע — וואס ליעגט אבער אן דעם לעבען דעם איינצעלנען, ווענן עס גילט איין בלייבענדעס גוט פיר דיא געזאממטע מענשהייט צו ערריננען? דיא פרייהייט אבער איזט דאס האָכסטע גוט דער מענשען: איך מיינע ניכט עטווא יענע פרייהייט, דער קיין געזעטץ, קיין געפיהל, קיינע ריקקזיכט צינגעל אנלעגען קאנן; יענע אונגעבונדענהייט, וויא זיא דער דעם אין דער ווילדניס אויפגעוואכסענען פיללענס גליכט, דאס בייא זיינען ווילדען שפרינגען, אין זיינעם אונגעהעממטען לויפע אן איינעם שטיינע דעם אנשטאָססעס איין ביין בריכט. אָדער אין דיא יאהע טיעפע שטירצט אונד דאָרט צערשמעטטערט ליעגען בלייבט. דיא פרייהייט דער פערזאָן, דעס וואָרטעס אונד דענקענס מיינע איך, וועלכע דורך געזעטצע געשיטצט ווירד, אונד דערען פערלעטצונג דורך דען גלויבען. דורך מענשליכעס פיהלען, דורך דען אונבעשטעכליכען ריכטער אין אונזערער ברוסט געאהנדעט ווירד."

נאך איינער פויזע פוהר ער פאָן זיינען בעטראכטונגען הינגעריססען, פאָרט: „איך קאנן מיט דעם פראָפעטען אויסרופען: איך בין דער מאנן, דער דאס עלענד געזעהען! איך וואר צייגע, אלס דער העררליכע לאָקקענקאָפף מיינעס בעסטען פריינדעס, פאָן זיינען שולטערן געטרעננט, אין דען שטויב ראָללטע! אונשולדיג ביסטע ער זיין יונגעס לעבען איין. זיין גאנצעס פערברעכען בעשטאנד דאריין, דאס ער זיין שישלייד שפרעכען ליעס; דאס ער זיך איינעם „אריסטאקראטען" אנגנאהם, אונד איהם אין זיינער וואָהנונג צופלוכט געוואהרטע. דיא שפיאָנע דעם וויכעהייטסקאָמיטעס, ענטדעקטען דאס געהיימניס, אונד שלעפפטען ביידע, דען גאסט אונד זיינען ווירטה, צור גיללאָטינע."

(פאָרטזעטצונג פאָלגט.)